

Sygn. akt I PK 68/19

POSTANOWIENIE

Dnia 22 stycznia 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Piotr Prusinowski

w sprawie z powództwa T. H.
przeciwko Przedsiębiorstwu Komunikacji Samochodowej
w C. Spółce Akcyjnej z siedzibą w C.
o przywrócenie do pracy,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 22 stycznia 2020 r.,
skargi kasacyjnej powoda od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i
Ubezpieczeń Społecznych w C.
z dnia 13 grudnia 2018 r., sygn. akt IV Pa (...),

I. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,

**II. zasądza od powoda na rzecz pozwanego kwotę 240 zł
(dwieście czterdzieści) tytułem zwrotu kosztów postępowania
kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 13 grudnia 2018 r. Sąd Okręgowy w C. zmienił zaskarżony apelacją pozwanego pracodawcy wyrok Sądu Rejonowego w C. z dnia 17 kwietnia 2018 r., w ten sposób, że zasądził od pozwanego Przedsiębiorstwa Komunikacji Samochodowej w C. Spółki Akcyjnej z siedzibą w C. na rzecz powoda T. H. kwotę 11.320,83 zł tytułem odszkodowania za rozwiązanie umowy o pracę z naruszeniem przepisów o rozwiązywaniu umów o pracę i oddalił powództwo o przywrócenie do pracy.

Zdaniem Sądu Rejonowego rozwiązanie z powodem umowy o pracę bez zgody organizacji związkowej, czego wymaga art. 32 ust. 1 ustawy o związkach zawodowych, naruszało przepisy o rozwiązywaniu umów w tym trybie, co samo w sobie było wystarczające do uwzględnienia jego powództwa o przywrócenie do pracy. Dodatkowo w ocenie tego Sądu pracodawca naruszył art. 30 § 4 k.p., bowiem obowiązek konsultacji z organizacją zakładową jest spełniony tylko w sytuacji, gdy przyczyny rozwiązania z pracownikiem umowy o pracę bez wypowiedzenia wskazane związkowi zawodowemu pokrywają się z przyczynami podanymi pracownikowi w pisemnym oświadczeniu o rozwiązaniu umowy o pracę, co oznacza, że mają być one skonkretyzowane w tych dwóch pismach identycznie. Nadto, w doktrynie przeważa pogląd, że podana zakładowej organizacji związkowej w sytuacji rozwiązania umowy o pracę bez wypowiedzenia przyczyna, powinna być skonkretyzowana i nie może ograniczać się do wyrażen ogólnikowych. W świetle powyższego Sąd Rejonowy uznał, że pracodawca naruszył również warunki formalne rozwiązania z powodem umowy o pracę przewidziane w art. 30 § 4 k.p., co także było wystarczające do uwzględnienia powództwa.

W ocenie Sądu Okręgowego zachowanie powoda, który wielokrotnie, świadomie i w celach zarobkowych, podejmował czynności sprzeczne z celem zwolnienia lekarskiego i mogące prowadzić do przedłużenia jego niezdolności do pracy, należało uznać za ciężkie naruszenie podstawowych obowiązków pracowniczych. Wbrew ocenie Sądu pierwszej instancji, rozwiązanie z powodem stosunku pracy nie było wadliwe pod względem formalnym, w zakresie braku tożsamości przyczyn rozwiązania umowy o pracę wskazanych w piśmie do organizacji związkowej z dnia 21 sierpnia 2017 r. i oświadczeniu o rozwiązaniu umowy o pracę z dnia 25 sierpnia 2017 r. Żaden przepis prawa nie wskazuje, aby przyczyny wskazane w tych pismach musiały zostać sformułowane literalnie identycznie - wystarczy aby dla przeciętnego odbiorcy były one tożsame w powszechnym rozumieniu tego słowa. Jednocześnie w ocenie Sądu Okręgowego przyczyna rozwiązania umowy o pracę wskazana powodowi przez pozwaną była konkretna, prawdziwa i rzeczywista. W ocenie Sądu Okręgowego biorąc pod uwagę całokształt sprawy, to jest przede wszystkim okoliczność, że powód jako przewodniczący związku zawodowego powinien prezentować nienaganną postawę

pracowniczą, albowiem stanowi on w istocie pewien wzorzec postępowania dla innych pracowników, w sposób rażąco naruszył obowiązek dbania o dobro zakładu pracy z niskich (czysto materialnych) pobudek, a także fakt, że rozwiązanie z nim stosunku pracy nie miało żadnego związku z jego działalnością związkową i tym samym również brak zgody związku zawodowego na powyższe w istocie nie stanowił uzasadnionej ochrony działacza związkowego, ale nieuzasadnione rozciągnięcie jej na okoliczności nie związane z działalnością związkową, a obiektywnie patrząc uzasadniające rozwiązanie stosunku pracy bez zachowania okresu wypowiedzenia, należy przyjąć, że odmowa ta stanowiła nadużycie prawa do ochrony związkowej, a w konsekwencji roszczenie T.H. o przywrócenie do pracy było sprzeczne ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem tego prawa i zasadami współżycia społecznego, a tym samym nie zasługiwało na uwzględnienie.

Skargę kasacyjną oparto na podstawie naruszenie prawa materialnego: § 8 i § 9 Rozporządzenia ministra pracy i polityki socjalnej w sprawie szczegółowych zasad i trybu kontroli prawidłowości wykorzystywania zwolnień lekarskich, art. 8 ust. 3 pkt 1 a także art. 8 ust. 5 ustawy o usługach detektywistycznych w związku z art. 103 k.c. w zw. z art. 300 k.p., art. 92 § 1 pkt 1 k.p. w zw. z art. § 1 ust. 1 Rozporządzenia ministra pracy i polityki socjalnej w sprawie szczegółowych zasad i trybu kontroli prawidłowości wykorzystywania zwolnień lekarskich, art. 52 § 1 pkt 1 k.p., art. 6 k.c. w zw. z art. 52 § 1 k.p. w zw. art. 30 § 4 k.p. w zw. z art. 300 k.p., art. 6 k.c. w zw. z art. 52 § 1 pkt 1 k.p. w zw. z art. 300 k.p., art. 52 § 2 k.p., art. 52 § 1 k.p. w zw. z art. 30 § 4 k.p. w zw. z art. 38 § 1 k.p., art. 8 k.p. i art. 5 k.c. z art. 300 k.p. w zw. art. 18^{3a} § 4 k.p., art. 8 k.p. w zw. z art. 477¹ k.p.c w zw. z art. 32 ust.1 pkt 1 ustawy o związkach zawodowych, art. 56 § 1 k.p. w zw. z art. 477¹ k.p.c., art. 45 § 3 k.p.

Skarżący wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ze względu na fakt, iż w sprawie istnieje istotne zagadnienie prawne a skarga jest oczywiście uzasadniona. Istotne zagadnienie prawne wiąże się, zdaniem skarżącego, z dostrzeganą przez sam Sąd Najwyższy ewolucją poglądów od stanowiska opowiadającego się za przywróceniem do pracy szczególnie chronionego pracownika w każdej sytuacji naruszenia przez pracodawcę przepisów o rozwiązywaniu umowy o pracę, do stanowiska dopuszczającego nawet oddalenie

powództwa w całości na podstawie art. 8 k.p. w razie szczególnie rażącego, ciężkiego naruszenia przez szczególnie chronionego pracownika jego podstawowych obowiązków pracowniczych. Skoro orzeczeń Sądu poświęconych wykładni art. 8 k.p. zapadło na tyle dużo, że daje się dostrzec ewolucję wyrażanych w nich poglądów, to znaczy, że należyte rozumienie art. 8 k.p. jest istotne zarówno dla teorii, jak i praktyki prawa. Zakres pojęcia „nadużycie prawa podmiotowego” - jako klauzuli generalnej - nie jest bowiem jasny i wymaga ciągłego precyzowania w judykaturze. Mimo obecności w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, jego rozwikłanie jest zdaniem skarżącego oczywiste. Nie budzi wszakże wątpliwości, że konstrukcja nadużycia prawa podmiotowego w rzeczonyj sprawie nie występuje. Odwołanie się do art. 8 k.p. powinno mieć zastosowanie w szczególnie rażących, wyjątkowych przypadkach, na ogół godzących w społeczne poczucie sprawiedliwości.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Brak jest podstaw uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania.

W myśl art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Sformułowanie istotnego zagadnienia prawnego w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. powinno przybrać postać porównywalną z formułowaniem zagadnienia prawnego budzącego poważne wątpliwości, o którym stanowi na przykład art. 390 § 1 k.p.c. Chodzi więc o przedstawienie wyraźnych wątpliwości co do określonego przepisu (normy) lub zespołu przepisów (norm), albo szerzej i bardziej ogólnie - wątpliwości co do pewnego uregulowania prawnego (instytucji prawnej). Sformułowane zagadnienie winno odwoływać się w sposób generalny i abstrakcyjny do treści przepisu, który nie podlega jednoznacznej wykładni, a którego wyjaśnienie przez Sąd Najwyższy przyczyni się do rozwoju jurysprudencji i

prawa pozytywnego (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 28 października 2015 r., I PK 19/15, LEX nr 2021941). Istotne zagadnienie prawne może odnosić się zarówno do prawa procesowego, jak i materialnego. Zagadnienie prawne powinno wyrażać problem prawny, którego wyjaśnienie ma znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy w ustalonym stanie faktycznym (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 19 października 2012 r., III SK 10/12, LEX nr 1228616; z dnia 18 września 2012 r., II CSK 180/12, LEX nr 1230170; z dnia 25 lutego 2008 r., I UK 339/07, LEX nr 453109).

Zauważyć należy, że w orzecznictwie Sądu Najwyższego ugruntowane jest stanowisko, zgodnie z którym stosowanie art. 8 k.p. pozostaje w nierozłącznym związku z całokształtem okoliczności konkretnej sprawy (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 kwietnia 2003 r., I PK 558/02, OSNP 2004 nr 16, poz. 283). W oderwaniu od tych konkretnych okoliczności nie można formułować zatem ogólnych dyrektyw co do stosowania tego przepisu (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 listopada 1967 r., I PR 415/67, OSPiKA 1968 nr 10, poz. 210; uchwała Sądu Najwyższego z dnia 17 stycznia 1974 r., III PZP 34/73, OSNCP 1975 nr 1, poz. 4; wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 10 lutego 2012 r., II PK 144/11, LEX nr 1167470; z dnia 26 czerwca 2012 r., II PK 275/11, Monitor Prawa Pracy 2012 nr 11, s. 584-587). Ocena czy w konkretnym przypadku ma zastosowanie norma art. 8 k.p., mieści się w granicach swobodnego uznania sędziowskiego. Sfera ta w ramach postępowania kasacyjnego może podlegać kontroli tylko w przypadku szczególnie rażącego i oczywistego naruszenia (wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 9 lutego 2007 r., I BP 15/06, OSNP 2008, nr 7-8, poz. 92; z dnia 22 lipca 2009 r., I PK 48/09, LEX nr 529757; z dnia 24 listopada 2010 r., I PK 78/10, LEX nr 725005).

Nadto przedstawienie okoliczności uzasadniających rozpoznanie skargi kasacyjnej ze względu na przesłankę istotnego zagadnienia prawnego polega na sformułowaniu tego zagadnienia i wskazaniu argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Musi przy tym chodzić o zagadnienie nowe, dotychczas nierozpatrywane w judykaturze, które zarazem ma znaczenie dla rozpoznania wniesionej skargi kasacyjnej oraz innych podobnych spraw (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 23 maja 2018 r., I CSK 33/18, LEX nr 2508114; z dnia 16 maja 2018 r., II CSK 15/18, LEX nr 2499790). Chodzi o problem prawny, który nie

został do tej pory bezpośrednio rozwiązany w orzecznictwie Sądu Najwyższego i dla rozwikłania którego dotychczasowe orzecznictwo jest niewystarczające (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 17 kwietnia 2018 r., I UK 268/17, LEX nr 2508639). Tymczasem w orzecznictwie Sądu Najwyższego za ugruntowane należy uznać stanowisko dotyczące możliwości stosowania art. 8 k.p. do roszczeń o przywrócenie do pracy, przysługujących pracownikom szczególnie chronionych z uwagi na sprawowanie funkcji związkowych. Wskazuje się, iż działalność związkowa nie może być pretekstem do nieuzasadnionego uprzywilejowania pracownika w sferach niedotyczących sprawowanych przez niego funkcji. Przeciwny sposób myślenia o ochronie trwałości stosunku pracy działaczy związkowych byłby dyskryminujący dla pracowników, którzy nie są członkami związku zawodowego albo nie sprawują w nim żadnej funkcji (wyrok Sądu Najwyższego z 11 września 2001 r., I PKN 619/00, OSNP 2003 nr 16, poz. 376). Sąd Najwyższy opowiedział się za możliwością nieuwzględnienia - na podstawie art. 8 k.p. - roszczenia o przywrócenie do pracy w zależności od zachowania pracownika oraz okoliczności konkretnej sprawy, i to nie tylko w wypadku, w którym zasadne byłoby rozwiązanie stosunku pracy w trybie art. 52 k.p. (wyroki Sądu Najwyższego: z 26 marca 1998 r., I PKN 571/97, OSNAPiUS 1999 nr 5, poz. 168; z 6 kwietnia 2006 r., III PK 12/06, OSNP 2007 nr 7-8, poz. 90; z 20 stycznia 2011 r., I PK 112/10, LEX nr 738389; z 10 marca 2011 r., II PK 241/10, LEX nr 817524; z 4 lutego 2015 r., III PK 68/14, LEX nr 1678085), ale również w razie zaistnienia przyczyn usprawiedliwiających jedynie wypowiedzenie umowy o pracę (wyroki Sądu Najwyższego: z 27 lutego 1997 r., I PKN 17/97, OSNAPiUS 1997 nr 21, poz. 416; z 17 września 1997 r., I PKN 273/97, OSNAPiUS 1998 nr 13, poz. 394; z 2 sierpnia 2000 r., I PKN 755/99, OSNAPiUS 2002 nr 4, poz. 88).

Chybiony jest również zarzut oczywistej zasadności skargi kasacyjnej. Ujęta w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. przesłanka ma miejsce wtedy, gdy zasadność podniesionych w niej zarzutów wynika *prima facie*, bez głębszej analizy prawnej. Dotyczy to więc jedynie uchybień przepisom prawa materialnego albo procesowego, zarzucanym sądowi drugiej instancji, o charakterze elementarnym polegających w szczególności na oparciu rozstrzygnięcia na wykładni przepisu oczywiście sprzecznej z jednolitą i ugruntowaną jego wykładnią przyjmowaną w orzecznictwie i

nauce prawa, na zastosowaniu przepisu, który już nie obowiązywał, względnie na oczywiście błędnym zastosowaniu określonego przepisu w ustalonym stanie faktycznym (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 6 listopada 2015 r., IV CSK 263/15, LEX nr 1940571). Jeżeli skarżący wskazuje na przepisy prawa materialnego, których stosowanie w praktyce wywołuje rozbieżności, czy też przepisy prawa wymagające wykładni, to z natury rzeczy nie mogą one równocześnie przemawiać za oczywistością skargi kasacyjnej. Co jest sporne nie może być oczywiste (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 października 2016 r., I UK 466/15, LEX nr 2159122).

Z uwagi na powyższe, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. orzekł jak w sentencji. O kosztach procesu rozstrzygnięto na podstawie reguły z art. 98 § 1 k.p.c. i art. 99 k.p.c. w związku z art. 398²¹ k.p.c.